

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
úsek inšpekčnej činnosti
Staré grunty 52, 841 04 Bratislava

**Stav rozpracovania školského vzdelávacieho programu
v materských školách v školskom roku 2015/2016 v SR**

Stavu rozpracovania školského vzdelávacieho programu (ŠkVP) v súlade so Štátnym vzdelávacím programom pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (ŠVP) bola venovaná zvýšená pozornosť počas výkonu školskej inšpekcie¹ v **178** kontrolovaných školách (MŠ): **125** komplexných (KI) a **53** tematických (TI) inšpekcií. Kontrolovaných bolo 163 štátnych, 7 cirkevných a 8 súkromných škôl. S vyučovacím jazykom slovenským bolo 159 škôl, s vyučovacím jazykom maďarským 7, s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským 8 škôl. Zdrojom informácií boli riadený rozhovor (rozhovor) s vedúcimi pedagogickými zamestnancami, vedúcimi metodického združenia (MZ) a pedagogickými zamestnancami zodpovednými za vypracovanie školského vzdelávacieho programu (ŠkVP), zápisnice z rokovania poradných orgánov riaditeľa (PO), informačný/volný rozhovor s učiteľmi, ŠkVP² (pracovná/finálna verzia) a pri využití odvolávky dokumentácia súvisiaca so ŠkVP.

V rozhovore počas KI³ uvádzali pedagogickí zamestnanci, že sa postupne oboznamujú s obsahom ŠVP, niektorí o ňom v rámci PO diskutovali a prerozdělili si úlohy súvisiace s tvorbou ŠkVP. Odborný servis by uvítali od učiteľov kontinuálneho vzdelávania (UKV) Metodicko-pedagogického centra (MPC) v 105 (84 %) MŠ, od odborných zamestnancov Štátneho pedagogického ústavu (ŠPÚ) v 52 (42 %) školách a v 38 (30 %) aj od gestorov a autorov ŠVP. V 34 (27 %) školách uvádzali iné subjekty, ktoré by im mohli byť nápomocné pri tvorbe ŠkVP, napr. MŠ zaradené do pilotnej fázy zavádzania ŠVP do pedagogickej praxe, školské úrady, okresné úrady v sídle kraja, Zväz maďarských pedagógov, profesijné organizácie učiteľov MŠ i Štátna školská inšpekcia (ŠŠI). Riaditelia predpokladali, že na tvorbe ŠkVP sa budú podieľať všetci pedagogickí zamestnanci v 96 (77 %) MŠ, len niektorí v 14 (11 %), všetci členovia metodického združenia v 40 (32 %) a v 4 (3 %) školách aj iní zamestnanci. Z výpovedí pedagogických zamestnancov vyplývalo, že problémy môže spôsobovať v 63 (50 %) MŠ nastavenie prípravy (interného plánovania) vzhľadom na aplikovanie výkonových štandardov (VŠ), v 51 (41 %) školách proporčná vyváženosť vzdelávacích oblastí (VO) pre realizáciu dopoludňajších a popoludňajších cielených vzdelávacích aktivít a v 11 (9 %) MŠ vytvorenie harmonogramu denných aktivít (denný poriadok) jednotlivých tried. V 40 (32 %) MŠ sa s vypracovaním ŠkVP nenáhlili. Zdôvodňovali to tým, že počkajú na finálnu verziu ŠVP.

Z rozhovoru počas TI s pedagogickými zamestnancami MŠ, ktoré boli zaradené do pilotnej fázy zavádzania ŠVP do pedagogickej praxe (pilotné MŠ) vyplývalo, že postup tvorby ŠkVP konzultovali s odbornými zamestnancami ŠPÚ – 37 (70 %), gestormi a autormi ŠVP⁴ – 4 (8 %), UKV MPC – 8 (15,09 %). Učitelia 22 (42 %) MŠ využívali diskusné skupiny na sociálnych sieťach, webové sídlo ministerstva školstva, prípadne nemali možnosť

---

¹ Výkon školskej inšpekcie bol ukončený pred schválením finálnej verzie ŠVP. Vzhľadom aj na to, že nebolo zrejmé, aké úpravy budú v ŠVP vykonané môžu byť už niektoré inšpekčné zistenia irelevantné a môžu byť odlišné ako výsledky vyhodnotenia autoevaluačných správ pilotných MŠ. Správa z výsledkov vyhodnocovania autoevaluačných správ k úpravám inovovaného ŠVP je zverejnená na webovom sídle ŠPÚ.

² MŠ, Šafárikova trieda 4, Košice – TI vykonaná pred získaním spätnej väzby prostredníctvom ŠPÚ; MŠ, Lorinčík 15, Košice – riaditeľ predložil pracovnú verziu ŠkVP, uviedol, že nevypracoval finálnu verziu na základe odporúčani ŠPÚ

³ SMŠ ELBA, Kpt. Nálepku 2, Sobrance – v čase konania školskej inšpekcie uskutočňovala priamou VVČ, v rozpore s platnými právnymi predpismi, ŠkVP vypracovaný podľa (inovovaného) ŠVP

⁴ MŠ, Cabanova 4, Bratislava – konzultácia s prof. PhDr. Branislavom Pupalom, CSc.

akejkoľvek konzultácie či spolupráce. Získané informácie považovali za prínosné v 29 (55 %) MŠ, za použiteľné v 19 (36 %), za dostačujúce v 15 (28 %) a inšpirujúce v 14 (26 %) školách. V 1 škole sa vyjadrili, že získané informácie pre nich neboli použiteľné. Zamestnanci 6 (11 %) MŠ nič prevertné od (inovovaného) ŠVP neočakávali. Vo väčšine (37/70 %) pilotných MŠ sa na tvorbe ŠkVP podieľali všetci pedagogickí zamestnanci, v 7 (13 %) len niektorí a v 5 (9 %) školách vedúci pedagogickí zamestnanci alebo len zodpovedný zamestnanec. Problémy, ktoré sa vyskytli pri tvorbe ŠkVP a pri zavádzaní ŠVP/ŠkVP do pedagogickej praxe sú uvedené v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1

Problémy MŠ zaradených do pilotnej fázy zavádzania ŠVP do pedagogickej praxe	Tvorba ŠkVP		Pedagogická prax	
	Počet MŠ	%	Počet MŠ	%
Princípy prípravy (interné plánovanie) VVČ	15	28	11	21
Harmonogram denných aktivít (denný poriadok)	1	2	3	6
Proporčná vyváženosť vzdelávacích oblastí (VO) pre realizáciu dopoludňajších a popoludňajších cielených vzdelávacích aktivít	15	28	17	32
Zavedenie/aplikácia výkonových štandardov ŠVP prostredníctvom prípravy/plánovania VVČ	9	17	17	32
Iné	24	45	26	49

Pri tvorbe ŠkVP a počas výchovno-vzdelávacej činnosti (VVČ) mali pilotné MŠ najviac problémov s proporčnou vyváženosťou VO a tiež s prípravou na VVČ a reálnym aplikovaním VŠ. Zostavenie denného poriadku pre jednotlivé triedy im problémy, až na 1 školu, nerobilo. V 3 MŠ vzhľadom na realitu prevádzky a vzdelávacie potreby detí denný poriadok prehodnotili. Väčšie problémy mali jednotriedne MŠ. Ťažisko tvorby ŠkVP spočívalo na riaditeľoch aj vzhľadom na to, že sa aktivít ŠPÚ nemohol zúčastniť učiteľ.

Pedagogickí zamestnanci tvrdili, okrem 8 MŠ, že ak sa vyskytli problémy, riešili ich počas rokovaní PO (81 %). Pretrvávajúce problémy priznalo a postupne z ich pohľadu uspokojivo zvládalo 21 (40 %) MŠ. V 15 to bolo aplikovanie VŠ, v 5 realizovanie VVČ podľa ŠVP/ŠkVP a v 4 MŠ proporčná vyváženosť jednotlivých VO. V 5 školách uviedli štruktúru ŠkVP a aplikáciu jednotlivých častí do praxe. Učitelia akcentovali evaluačné otázky z hľadiska ich prínosu pre skvalitnenie vlastnej výučby v 32 (60 %) a využitia pri pedagogickom diagnostikovaní detí v 31 (58 %) MŠ. V 2 uviedli, že dikciou sú pre učiteľa obmedzujúce a v 13 (25 %) MŠ, že sa im nevenovali alebo nepochopili ich význam. V 33 (62 %) školách sa učitelia vyjadrili, že mali dostatok poznatkov, ktoré im boli nápomocné pri účinnom dosahovaní výkonových štandardov ŠVP/ŠkVP. V 17 (32 %) MŠ uvádzali, že sa borili s rozložením VŠ do tém a potom, s tvorením systému narábania s adaptáciami VŠ, so zapisovaním zrealizovanej VVČ do triednej knihy, s vysokými požiadavkami ŠVP na profesionalitu učiteľov, napr. V a V detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a zabezpečenie podmienok inkluzívneho vzdelávania.

Pedagogickí zamestnanci kontrolovaných škôl vychádzali pri tvorbe ŠkVP z materiálov zverejnených na webovom sídle a z informácií školení, informačného seminára ŠPÚ⁵. Z iných zdrojov uvádzali vlastný ŠkVP, predchádzajúce základné pedagogické dokumenty⁶, odbornú

⁵ Manuál na tvorbu ŠkVP pre MŠ, Osobitosti tvorby ŠkVP, Adaptácie výkonových štandardov pre jednotlivé vzdelávacie oblasti (VO), Východiská plánovania výchovno-vzdelávacej činnosti, metodické príručky k jednotlivým vzdelávacím oblastiam, evaluácii v MŠ a k uplatneniu digitálnych technológií naprieč VO inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách.

⁶ Program výchovy a vzdelávania detí v materských školách (1999); Štátny vzdelávací programom pre predprimárne vzdelávanie – ISCED 0 (2008)

literatúru a metodiky⁷, časopis Predškolskú výchovu, vystúpenia autorov ŠVP na aktivitách profesijných organizácií, konzultácie s učiteľmi iných MŠ, diskusné skupiny v MŠ a na Facebooku, internet. Ojedinele využívali softvérový program projektu Digi škola a spoluprácu so základnou školou. Učitelia očakávali, nielen v pilotných MŠ, nový pohľad na predprimárne vzdelávanie, zrozumiteľné utriedenie a logickú postupnosť VŠ, diferencovanie VO pre jednotlivé vekové kategórie, zjednodušenie administrácie, väčšiu voľnosť a flexibilitu prípravy a samotnej VVČ vrátane jej organizácie. Tiež viac stretnutí a odborných diskusií s garantmi a autormi ŠVP v dostatočnom časovom predstihu. Z neuskutočneného včasného masívneho a intenzívneho vzdelávania príslušných inštitúcií boli sklamaní.

Po skúsenostiach so zavádzaním ŠVP/ŠkVP do pedagogickej praxe vyslovili pedagogickí zamestnanci pilotných MŠ požiadavku viac rozpracovať VO Zdravie a pohyb, upraviť zložité členenie oblasti Jazyk a komunikácia a postupnosť VŠ v oblasti Matematika a práca s informáciami. Zjednodušili by obsah VO Človek a príroda, Človek a svet práce. Niektoré témy k VŠ by zredukovali, príp. spojili, vyvážili by množstvo VŠ v jednotlivých VO. Rozšírili by štandardy o dramatické umenie, ročné obdobia, číselný rad. V niektorých prípadoch by uvítali úpravu výkonovej úrovne pre mladšie deti a výkonovej úrovne 4. Naznačili absenciu adaptácie výkonovej úrovne pre deti od 2 do 3 rokov. Vyzdvihli kontinuitu obsahu výchovy a vzdelávania, súbežné zverejnenie metodických príručiek. Učitelia výrazne pozitívne hodnotili spracovanie hudobnej výchovy. Negatívne vnímali terminologickú, formulačnú nejednotnosť a zložitosť, niektoré náročné a tým nedosiahnuteľné⁸ VŠ. Aj napriek odporúčajúcej informácii v ŠVP mnohých učiteľov obmedzovala časová dotácia VO a jednotlivých organizačných foriem, najmä spontánnych hier detí a tiež včlenenie krúžkovej činnosti do harmonogramu denných aktivít. Učiteľom, nielen niektorým, by pomohli cielené vzdelávanie, centrálna dodávka printovej podoby ŠVP a príslušných metodických príručiek, metodík, praktické ukážky cielených vzdelávacích aktivít, materiálne vybavenie, napr. na bádanie, skúmanie, pokusy a ustálenie dĺžky platnosti ŠVP⁹. V škole Prešovského kraja¹⁰, kde prevládali deti z marginalizovaných rómskych komunít by prijali, aby sa do právnych predpisov a ŠVP zaviedli také ustanovenia, ktoré by zlepšili podmienky V a V, napr. aby mali interne k dispozícii školských psychológov pre riešenie čoraz častejších problémov s danou komunitou. Riaditeľ poukázal na nutnosť stretávania sa a vzájomného odovzdávania skúseností v malých skupinách s učiteľmi, ktorých sa V a V rómskych detí bezprostredne dotýka. Navrhoval uskutočňovať odborné stretnutia ku konkretizácii obsahu ich vzdelávania.

V niektorých prípadoch negatívne ohlasy pedagogických zamestnancov smerovali k spätnej väzbe ŠPÚ na pracovnú verziu ŠkVP. Sporadicky využili možnosť konzultovania prípadných názorových a odborných nezrovnalostí s ŠPÚ. Možnou príčinou bolo utajenie autora spätnej väzby. Z rozhovorov vyplývalo, že MŠ nie vždy rešpektovali odporúčania spätnej väzby. Ich konanie vychádzalo aj z jej nepochopenia, čo sa prejavilo na finálnej verzii niektorých ŠkVP. Pozornosť venovali návrhom na odstránenie duplicitných informácií, na konkretizáciu vlastných cieľov V a V a zvolenia miery spracovania učebných osnov, na terminologické zosúladenie textu so ŠVP a s právnymi predpismi, na odstránenie nepotrebných, neaktuálnych a prekopírovaných informácií. Učitelia, ktorí sa zúčastnili

⁷ Príručka na tvorbu školských vzdelávacích programov pre materské školy (2008); Metodika na tvorbu školských vzdelávacích programov pre materské školy (2009); Metodika predprimárneho vzdelávania (2011); Školský vzdelávací program a plánovanie v materskej škole (Paleschová, J., 2015) a pod.

⁸ napr. z hľadiska interných podmienok MŠ, náročnosti pre dieťa vzdelávacia oblasť Človek a svet práce alebo podoblasť História okolia

⁹ predchádzajúce dve národné kurikulá boli záväzné 8 – 9 rokov

¹⁰ MŠ, Hlinné 76

seminárov ŠPÚ¹¹ narábali s terminológiou ŠVP, však nie všetci dokázali získané poznatky primerane a účinne využiť vo VVČ, čo signalizovali zistenia školských inšpektorov.

Pozitívne zistenia

- záujem pedagogických zamestnancov o získanie a využitie informácií k tvorbe ŠkVP
- spolupráca pedagogických zamestnancov na tvorbe ŠkVP a jeho uskutočňovaní v priamej výchovno-vzdelávacej činnosti
- akceptácia evaluačných otázok pedagogickými zamestnancami

Negatívne zistenia

- problémy s nastavením prípravy (interného plánovania) výchovno-vzdelávacej činnosti vzhľadom na aplikovanie výkonových štandardov
- problémy s proporčnou vyváženosťou vzdelávacích oblastí

Pilotné MŠ akceptovali, okrem 2¹², stanovenú štruktúru ŠkVP. Nastavenými podmienkami umožňovali realizovanie predprimárneho vzdelávania v súlade s princípmi a cieľmi V a V školského zákona. Pri jeho koncipovaní vychádzali aj z autoevalvácie doterajšej praxe, hodnotenia zákonných zástupcov, skúseností a špecifických zručností pedagogických a odborných zamestnancov. Vecnú stránku niektorých ŠkVP ovplyvňovali duplicitné informácie¹³, neaktuálna didaktická terminológia, neúplné údaje a tiež prekopírované texty z ŠVP-ov, právnych predpisov a odbornej literatúry. Vyskytli sa školy, ktoré zákonom stanovenú štruktúru ŠkVP rozšírili o informácie a údaje, ktoré považovali pre svoju činnosť za potrebné¹⁴. *Názvy* ŠkVP korešpondovali s vlastnými cieľmi a princípmi V a V, profiláciou MŠ¹⁵. Školy stručne charakterizovali *vlastné zameranie*, ktoré zväčša súviselo s koncepčným zámerom ich rozvoja. Nie vždy zrozumiteľne deklarovali na čo nadväzujú, čo ponúkajú a čo chcú zmeniť¹⁶. Východiskový stav pre ďalšiu pedagogickú činnosť vychádzal z konkrétnych lokálnych¹⁷ a interných podmienok MŠ. Zameraný bol najmä na environmentálnu, dopravnú, regionálnu a dramatickú výchovu, ľudové tradície, zdravý životný štýl. Niektoré školy venovali pozornosť predčitateľskej gramotnosti, komunikácii v štátnom jazyku, fonematickému uvedomovaniu podľa El'konina¹⁸, rodinným tradíciám, kresťanskej výchove a náboženstvu, rozvíjaniu sociálnych a emocionálnych spôsobilostí detí¹⁹, implementovaniu tvorivo-humanistických princípov V a V a prvkov Montessori pedagogiky²⁰, inkluzívnemu vzdelávaniu²¹. Boli aj MŠ, ktoré bližšie nekonkretizovali vlastné zameranie²², prípadne sporadicky uvádzali údaje z nedávnej histórie²³. *Vlastné ciele*

¹¹ ŠPÚ v rámci participovania so ŠŠI na zavádzaní ŠVP do pedagogickej praxe umožnil školským inšpektorom zúčastniť sa seminárov (školskí inšpektori neboli cieľovou skupinou informačných aktivít ŠPÚ)

¹² MŠ, Nový Tekov 86; MŠ, Hontianska Vrbica 267

¹³ stupeň vzdelania, dĺžka štúdia, forma V a V, vyučovací jazyk, výnimočne priestorové podmienky exteriéru, personálne zabezpečenie a účasť na kontinuálnom vzdelávaní a pod.

¹⁴ napr. profil absolventa, denný poriadok, charakteristika jednotlivých VO a VŠ, plán oboznamovania detí s anglickým jazykom, učebné plány, tabuľka frekvencie VO

¹⁵ Pre Cabančatá, Radosť, Pavúčky objavujú svet, Šťastní, zdraví, smelí na štarte aj v cieľi, Cesta za poznaním, Farebný svet v hrsti, Zdravé deti, Hľadám, objavujem, pátram a pod.

¹⁶ zmenu vo VVČ a víziu do budúcnosti konkrétne neuviedla žiadna škola Nitrianskeho kraja

¹⁷ mesto, vidiek, kultúrne pamiatky, tradície, exteriér – flóra, fauna, možnosti pre organizáciu aktivít a pod.

¹⁸ MŠ, Príbelce 278

¹⁹ MŠ, Kostolište 66 – využitie aplikácie intervenčného programu Druhý krok

²⁰ MŠ, Lovčica – Trubín 234

²¹ ZŠ s MŠ – Alapiskola és Óvoda, Šárovce 426; MŠ, Hlinné 76

²² MŠ, Lovčica – Trubín 234, ZŠ s MŠ Ferdinanda Coburga, Svätý Anton 47

²³ napr. presťahovanie sa do novopostavenej budovy, splynutie základnej školy s materskou školou

V a V jednotlivých ŠkVP korešpondovali so zameraním, podmienkami školy, s cieľmi výchovy a vzdelávania ŠVP a školského zákona. Akceptovali potreby a záujmy detí, zákonných zástupcov, personálne podmienky. Prevažne boli autonómne konkrétne, kontrolovateľné, dosiahnuteľné a v niektorých MŠ podporované národnými či internými projektmi, krúžkovou činnosťou.

Vzhľadom na voľbu pedagogických zamestnancov a ich dohodu v pedagogickej rade malo 9 MŠ vypracované *učebné osnovy*²⁴ v podobe obsahových celkov²⁵. Učebnými osnovami v 45 ŠkVP boli vzdelávacie štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí ŠVP²⁶. Školy zadefinovali základné pravidlá a postupy pri zabezpečovaní predprimárneho vzdelávania vzhľadom na vnútornú organizáciu a odporúčané rozvrhnutie VO na 1 mesiac. Prezentovali najmä využívanie adaptácií VŠ, striedanie a prelínanie VO, uplatňovanie hry ako základného učebného prostriedku, priebežné dosahovanie niektorých VŠ v prirodzených denných činnostiach a realizovanie aktivít vyplývajúcich zo zamerania školy. Vo východiskách a princípoch internej prípravy na VVC, okrem 1 MŠ²⁷, určili formu, obsah/rozsah a frekvenciu plánovania; prevažovalo týždenné plánovanie. Niektoré MŠ Košického, Prešovského a Trenčianskeho kraja nevymedzili špecifiká prostredia, z ktorého pochádzali deti, ktoré vychovávali a vzdelávali.

Časti/kapitoly ŠkVP týkajúce sa *vnútorného systému kontroly a hodnotenia detí a zamestnancov*²⁸, *podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri V a V*, *požiadaviek na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov*²⁹ zväčša obsahovali stručne opísané základné princípy. Orientované boli na rôzne možnosti, spôsoby vrátane evaluačných otázok a frekvenciu *evalvácie procesu V a V*. Napr. hospitácie a pedagogické diagnostikovanie, ich realizovanie vyplývalo z nahliadania do príslušných záznamov a tiež z pohospitačných rozhovorov vedených školskými inšpektormi. Princípy

²⁴ Ojedinele bola zaznamenaná nejednoznačná voľba miery ich spracovania. Najmä deklarovanie, že učebné osnovy sú vzdelávacie štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí ŠVP v kombinácii s ich následným rozpracovaním v podobe obsahových celkov.

²⁵ 1 MŠ v Bratislavskom a Košickom kraji, 2 MŠ Prešovského a 5 škôl Trenčianskeho kraja MŠ, Hviezdoslavova 1, Ivanka pri Dunaji – príkladné rozpracovanie UO do mesačných kurikulárnych projektov, veľmi dobrý stav vyučovania učiteľmi

²⁶ MŠ, Cabanová 44, Bratislava; MŠ, Kostolište 66; MŠ, Vajanského 16, Pezinok; MŠ, Hviezdoslavova 1, Ivanka pri Dunaji; MŠ, Příbelce 278; MŠ, Lovčica-Trubín 234; ZŠ s MŠ Karola Rapoša, Pionierska 4, Brezno; MŠ, Pôtor 117; MŠ, Magurská 14, Banská Bystrica; MŠ, Ul. prof. Sáru 3, Banská Bystrica 1; ZŠ s MŠ Ferdinanda Coburga, Svätý Anton 47; MŠ, Školská 10, Lovinobaňa; ZŠ s MŠ s VJM, Gemerský Jablonec 244 – Alapiskola és Óvoda, Almágy; MŠ, Hlavná 141, Pohronská Polhora; MŠ, Šafárikova trieda 4, Košice; ZŠ s MŠ, Školská 3, Poproč; MŠ, Krásnovce 86; MŠ, Repíková 58, Košice; MŠ, Čab 57; MŠ, Námestie Gy. Széchenyiho 3, Nové Zámky; MŠ, Belopotockého 643, Nitra; MŠ, Nový Tekov 86; MŠ s VJM – Óvoda Nová Vieska 31; MŠ, Vinodol 218; ZŠ s MŠ – Alapiskola és Óvoda Šarovce 60; MŠ, Ludanická 10, Chrabrany; MŠ, Hontianska Vrbica 267; MŠ, Poštová 328, Podhájska; MŠ, Hlinné 76; MŠ, Čierne nad Topľou 217; ZŠ s MŠ Bajerov 96; SMŠ Slimáčik, M. Turkovej 22, Trenčín; MŠ, Cintorínska 5, Biely Kostol; ZŠ s MŠ, Boleráz 475; ZŠ s MŠ, Dvorníky 2; MŠ, E. F. Scherera 40, Piešťany; MŠ, Rohov 46; MŠ, M. Nešpora 1365, Šaštín-Stráže; MŠ, A. Kmeť 15, Žilina; ZŠ s MŠ, Babín 37; SMŠ Lienka, Ul. J. Lettricha 2, Martin; ZŠ s MŠ, Rudolfa Dilonga, Hviezdoslavova 823, Trstená; ZŠ s MŠ, Čimhová 6

²⁷ MŠ, Šafárikova trieda 4, Košice – podľa vyjadrenia pedagogických zamestnancov prispôbovali obsah V a V určený ŠVP stanoveným témam s rôznou dĺžkou ich trvania podľa náročnosti obsahu a so zohľadnením výchovno-vzdelávacích potrieb detí v interných plánoch VVC v zmysle zásad stanovených na rokovaní MZ

²⁸ Vo väčšine ŠkVP Trnavského kraja chýbala doplnková informácia týkajúca sa podrobnejšieho spracovania problematiky vnútorného systému kontroly a hodnotenia v inom dokumente.

²⁹ Riaditelia Nitrianskeho kraja v rozhovore pozitívne hodnotili vzdelávanie sa učiteľov a vypracovávanie úloh k jednotlivým častiam ŠkVP, čo ich podnecovalo k vyššej aktivite, využívaniu odbornej literatúry, internetu i skúseností z pedagogickej praxe.

ZŠ s MŠ, Bajerov 96 – chýbali požiadavky na KV vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov

uvedené v ŠkVP naznačili základné bezpečnostné pravidlá pri V a V, školských i mimoškolských aktivitách. Načrtli zameranie zvyšovania *profesijných kompetencií* učiteľov, avšak nie vždy v súlade s profiláciou a potrebami školy. Niektoré školy využili možnosť odvolávky³⁰, v ktorej dokumentácii sú podrobne rozpracované príslušné informácie.

Nie vždy bol obsah *podmienok predprimárneho vzdelávania* výpovedný a reálny. Deklaroval indície³¹ o splnených požiadavkách na výkon pedagogickej činnosti v MŠ, odbornej činnosti a činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca stanovených právnymi predpismi. V niektorých ŠkVP boli uvedené aj špecifické spôsobilosti a zručnosti pedagogického a odborného personálu. Predpokladané zmeny *personálneho zabezpečenia* boli zaznamenané ojedinele. Väčšina škôl organizovala krúžkovú činnosť a niektoré opomenuli konkretizovať jej zabezpečenie interným zamestnancom alebo externým lektorom. Opísanie *priestorových a materiálno-technických podmienok*³² zväčša zorientovalo čitateľa v ich reálnom stave a účele využitia pri priebežnom plnení zámerov, vlastných cieľov a poslania MŠ. Zaznamenané boli aj úvahy o plánovaných zmenách³³, ktoré napomôžu k ich dosiahnutiu. Zo zistení školských inšpektorov vyplývalo, že MŠ sú prevažne vybavené primeraným spektrom a množstvom didaktických pomôcok včítanie hračiek z hľadiska ich vplyvu na plnenie ich interných cieľov a zámerov.

Výchove a vzdelávaniu reálne začlenených detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami venovali pozornosť v Banskobystrickom, Nitrianskom, Prešovskom a Trenčianskom kraji³⁴. Ich integráciu podporovali individuálne vzdelávacie programy rešpektujúce ich osobitosti a potreby, zriaďovatelia MŠ, poradenské zariadenia; v Nitrianskom kraji asistent učiteľa, kompenzačné pomôcky na rozvoj jemnej motoriky a komunikácie.

Pozitívne zistenia

- prehľadné a informáciami zrozumiteľné vypracovanie ŠkVP
- deklarovanie vlastného zamerania reálne zohľadňujúceho podmienky školy
- uvedenie jednoznačných princípov v jednotlivých častiach/kapitolách ŠkVP
- eliminovanie stresu z rozpracovávaní učebných osnov³⁵

Negatívne zistenia

---

³⁰ napr. ročný plán vnútornej kontroly školy, školský a prevádzkový poriadok, ročný plán kontinuálneho vzdelávania. Niektoré MŠ využili odvolávku na zápisnicu z rokovania pedagogickej rady, v ktorej podrobne zaznamenali pragmatickú podobu princípov prípravy učiteľov na VVČ.

³¹ V Banskobystrickom kraji boli uvádzané informácie o všetkých zamestnancoch (aj nepedagogických) vrátane dĺžky praxe, dátumov menovania vedúcich pedagogických zamestnancov a formách kontinuálneho a iného vzdelávania. Väčšie mestské MŠ informovali o tom, že personálne zabezpečenie je podrobne rozpracované a aktualizované v školských poriadkoch.

³² V Prešovskom kraji bolo zistené, že v niektorých ŠkVP boli údaje o financiách a odvádzaní platieb za MŠ resp. ich následné využívanie. SMŠ, Mukačevská 1, Prešov nepriznala nevhodné podmienky zriadenej triedy, čo malo negatívny dopad na informovanie širokej verejnosti o skutočných podmienkach školy pri zabezpečovaní V a V.

³³ Napriek uvedeniu návrhov, čo by MŠ Nitrianskeho kraja očakávali na účinnejšie uplatňovanie ŠVP (doplnenie variabilnými učebnými pomôckami a didaktickou technikou pre efektívnu realizáciu edukačného procesu) v praxi, ani v jednom ŠkVP neboli uvedené plánované zmeny v ich materiálno-technickom vybavení.

V Trnavskom kraji niektoré ŠkVP uvádzali potrebu rekonštrukcie budovy a inovovania majetku, avšak nie z hľadiska ich vplyvu na plnenie vlastných cieľov V a V.

³⁴ MŠ, Magurská 4, Banská Bystrica; MŠ, Vinodol 218, MŠ, Hlavná 86, Nový Tekov; MŠ, Nám. Gy. Szechenyiho 3, Nové Zámky, MŠ, Poštová 328, Podhájska; MŠ, Hlinné 76; MŠ, Čierne nad Topľou 217, SMŠ, Svätoplukova 1464, Púchov

³⁵ nastavenie možností spracovania UO novelou školského zákona

- vecné a formálne spracovanie niektorých častí ŠkVP vzhľadom na ich súvzťažnosť, podmienky, profiláciu, zámery a ciele výchovy a vzdelávania školy
  - problémy s vyšpecifikovaním požiadaviek na kontinuálne vzdelávanie

Iné zistenia

V Žilinskom kraji³⁶ od 01. 10. 2015 nepedagogický zamestnanec za prítomnosti triedneho učiteľa komunikoval so zákonnými zástupcami a ich 2 deťmi (Island a Nový Zéland) v anglickom jazyku. Realizoval aj pomocné práce súvisiace VVČ. V školskom a organizačnom poriadku nebola konkrétne definovaná jeho pozícia a účasť na výchove a vzdelávaní.

Závery

Pedagogickí zamestnanci kontrolovaných škôl očakávali od štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) nové účinné zmeny v predprimárnom vzdelávaní. Predpokladali, že inovácie sa budú týkať najmä diferencovania vzdelávacích oblastí pre jednotlivé vekové kategórie, zrozumiteľnej postupnosti výkonových štandardov, zjednodušenia administrácie a tým väčšej voľnosti v príprave a samotnom uskutočňovaní výchovno-vzdelávacej činnosti. Učitelia sa domnievali, že budú mať v dostatočnom časovom predstihu vytvorené možnosti na intenzívne vzdelávanie sa a dôsledné oboznámenie sa so zmenami a zámermi tvorcov ŠVP. Uvádzali, že sa postupne oboznamovali s obsahom a prerozdělili si úlohy k tvorbe školského vzdelávacieho programu (ŠkVP). Počas rokovaní poradných orgánov riaditeľa diskutovali a analyzovali svoje postupy. Odborný servis pri tvorbe ŠkVP by uvítali najmä od Metodicko-pedagogického centra (63 %), Štátneho pedagogického ústavu (50 %) a autorov ŠVP (24 %). Riaditelia konštatovali, že na tvorbe ŠkVP participovali a tiež budú všetci pedagogickí zamestnanci (74 %) a, že najväčšie problémy vidia v príprave (internom plánovaní) vzhľadom na aplikovanie výkonových štandardov vo výchovno-vzdelávacej činnosti a v proporčnej vyváženosti vzdelávacích oblastí pre ciele vzdelávacie aktivity dopoludnia i popoludní (53 %). Pedagogickí zamestnanci pri koncipovaní ŠkVP využívali najmä informácie zo školení, informačného seminára a zverejnené materiály Štátneho pedagogického ústavu (ŠPÚ).

V školách zaradených do *pilotnej fázy* zavádzania ŠVP do pedagogickej praxe (pilotné MŠ) učitelia vnímali pozitívne evaluačné otázky z aspektu skvalitnenia výučby (60 %) a pedagogického diagnostikovania detí (58 %). V 13 MŠ uviedli, že im nevenovali pozornosť alebo nepochopili ich význam a v 2, že majú vlastný systém evaluovania. Pilotné MŠ navrhli autoevalvačnou správou úpravy rozsahu niektorých vzdelávacích oblastí a adaptácií výkonových štandardov, vyváženie množstva výkonových štandardov vzdelávacích oblastí, odstránenie časovej dotácie vzdelávacích oblastí a denného poriadku, terminologické zjednotenie textu. Vyzdvihli spracovanie hudobnej výchovy. Nie vždy rešpektovali odporúčania spätnej väzby ŠPÚ na pracovnú verziu ŠkVP, čo sa prejavilo na stave vypracovania jeho finálnej podoby. Zistenia školských inšpektorov potvrdili, že nie všetci učitelia primerane uplatnili vo výučbe nadobudnuté poznatky z informačných aktivít ŠPÚ. Je možné konštatovať, že pilotná fáza zavádzania ŠVP do pedagogickej praxe prispela k úprave obsahu ŠVP, najmä vzdelávacích štandardov a organizačných podmienok výchovy a vzdelávania v materských školách.

Nastavenými podmienkami v ŠkVP umožňovali pilotné školy realizovanie predprimárneho vzdelávania v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania školského zákona. Mnohé hŕtnými informáciami deklarovali vzdelávaciu ponuku a jej prípadné zmeny vzhľadom na vlastné podmienky a potreby detí. Prevažovalo environmentálne smerovanie,

³⁶ SMŠ Lienka, Ul. J. Lettricha 2, Martin

lokálne tradície a zdravý životný štýl. Jednotlivé časti ŠkVP na seba nie vždy obsahovo nadväzovali s dôrazom na profilovanie sa a ciele výchovy a vzdelávania, ktoré boli dosiahnuteľné a podporované rôznymi projektmi a aktivitami škôl. Prípadne niektoré informácie absentovali alebo boli neaktuálne a nereálne. Niektoré školy využili možnosť odkazu na iný dokument, v ktorom rozpracovali stanové princípy konkrétnej kapitoly. Väčšina pilotných MŠ (85 %) zadefinovala, že učebnými osnovami sú vzdelávacie štandardy ŠVP. Podobu obsahových celkov si zvolilo 9 škôl (17 %). Vo východiskách internej prípravy na výchovno-vzdelávaciu činnosť určili formu, rozsah a frekvenciu plánovania, ktoré pokladali z dôvodu rešpektovania rozdielnych výchovno-vzdelávacích potrieb, dosiahnutej úrovne a rozvojového potenciálu detí za nevyhnutné.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- spracovanie niektorých častí ŠkVP pilotných materských škôl z vecného hľadiska s dôrazom na ich vzájomné prepojenie rešpektujúce podmienky, profiláciu, zámery a ciele výchovy a vzdelávania školy

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- zapojiť do tvorby ŠkVP všetkých pedagogických a odborných zamestnancov
- rešpektovať pri spracovaní ŠkVP materiály zverejnené na webovom sídle Štátneho pedagogického ústavu, ministerstva školstva a právne predpisy vzhľadom na vecnú i formálnu stránku školského kurikula
- iniciovať učiteľov k realizovaniu vzájomných hospitácií, otvorených hodín s cieľom výmeny odborných skúseností napomáhajúcich účinnému uskutočňovaniu výchovno-vzdelávacej činnosti podľa (nového) ŠkVP
- uskutočniť v spolupráci s MPC otvorenú hodinu, pedagogický deň pre učiteľov nepilotných materských škôl
- spolupracovať so zriaďovateľom na doplnení didaktických pomôcok napomáhajúcich dosiahnutie výkonových štandardov³⁷ deťmi

Metodicko-pedagogickému centru

- zamerať kontinuálne vzdelávanie na štátny vzdelávací program a s ním súvisiace postupy učiteľov v priamej výchovno-vzdelávacej činnosti
- zorganizovať v spolupráci s pilotnými materským školami otvorenú hodinu, pedagogický deň pre učiteľov ostatných škôl príslušného regiónu

Zriaďovateľom

- podporiť, v spolupráci s riaditeľom, dosiahnutie nastavených podmienok a vízií v ŠkVP obnovením materiálno-technických podmienok materskej školy

---

³⁷ napr. bádanie, skúmanie, experimentovanie